

Programmet Rättigheter och medborgarskap

Arbetsmarknadsdepartementet

2011-12-19

Dokumentbeteckning

KOM (2011) 758 final

Förslag till förordning för programmet Rättigheter och medborgarskap 2014-2020

Sammanfattning

Kommissionens förslag att inrätta programmet Rättigheter och medborgarskap ingår som en del av kommissionens förslag på det rättsliga området i EU:s fleråriga budgetram för perioden 2014—2020. Programmet innebär en sammanslagning av de nuvarande finansieringsprogrammen Grundläggande rättigheter och medborgarskap, Daphne III och sektionerna icke-diskriminering och jämställdhet inom Progress till ett integrerat program under namnet Rättigheter och medborgarskap. Sammanslagningen syftar till att garantera likvärdig behandling på alla sakområden och en mer effektiv både inom kommissionen och i medlemsstaterna. Den sammanlagda budgeten för hela sjuårsperioden för det nya programmet föreslås bli 439 miljoner Euro i 2011 års priser.

Syftet med programmet Rättigheter och medborgarskap är enligt kommissionen att bidra till att individers rättigheter främjas och skyddas i enlighet med fördraget och EU:s stadga för grundläggande rättigheter.

Regeringen välkomnar förslagets huvudsakliga inriktning.

Regeringen anser dock att det är otydligt på vilket sätt det framtida arbetet med att främja jämställdhet och att integrera ett jämställdhetsperspektiv i EU:s politik kommer att bedrivas.

Regeringen ställer sig också frågande till hur det långsiktiga och strategiska arbetet med mäns våld mot kvinnor, samt våld mot barn och ungdomar, som nu hittills behandlats inom Daphne III, fortsättningsvis kommer att bedrivas.

2011/12:FPM62

Vidare saknar regeringen frågorna om främlingsfientlighet och andra former av intolerans i det nya programmet. Dessa frågor har hittills behandlats inom programmet för Grundläggande rättigheter och medborgarskap.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen presenterade den 29 juni i år ett förslag till EU:s nästa fleråriga budgetram för perioden 2014–2020.(se faktapromemoria 2010/11:FPM143 Den fleråriga budgetramen 2014–2020 och systemet för egna medel). Kommissionens förslag från i juni har under hösten följts av lagstiftningsförslag på enskilda politikområden. Förhandlingarna om dessa så kallade sektorsförslag sker i respektive rådskonstellation.

Den 15 november presenterade kommissionen sina sektorsförslag för området rättsliga och inrikes frågor däribland en förordning för programmet Rättigheter och medborgarskap. Kommissionens förslag innebär att de nuvarande finansieringsprogrammen Grundläggande rättigheter och medborgarskap, Daphne III och sektionerna icke-diskriminering och jämställdhet inom Progress slås samman till ett integrerat program med namnet Rättigheter och medborgarskap. Sektionerna icke-diskriminering och jämställdhet inom Progress hanterades fram till 2010 av kommissionens generaldirektorat för Sysselsättning men hanteras nu av generaldirektoratet för Rättvisa.

1.2 Förslagets innehåll

Sammanläggningen av de nuvarande finansieringsprogrammen syftar till att dels förenkla och effektivisera handläggningen av bidrag till medlemsstater och organisationer, dels att fortsätta och utveckla de tre delarna som finns i nuvarande finansieringsprogram.

Syftet med programmet Rättigheter och medborgarskap är att bidra till att individers rättigheter främjas och skyddas i enlighet med fördraget och EU:s stadga för grundläggande rättigheter. Programmet föreslås särskilt främja:

- rättigheter som härrör från unionsmedborgarskapet,
- principerna om icke-diskriminering,
- jämställdhet mellan kvinnor och män,

- rättigheter för personer med funktionshinder och äldre,
- rätten till dataskydd,
- barnets rättigheter,
- konsumenters rättigheter och
- friheten att driva ett företag på den gemensamma marknaden.

Åtgärderna inom programmet föreslås fokusera på bland annat kunskapshöjande och medvetandegörande insatser på området samt på insatser som främjar transnationellt samarbete. Programmet föreslås finansiera bland annat analytisk verksamhet såsom insamling av data och utvecklandet av indikatorer, seminarier och utbildningar samt åtgärder för att sprida information och kunskap.

Det nya programmet Rättigheter och medborgarskap omfattar tidsperioden 2014 –2020. Kommissionens förslag på budget för programmet är 439 miljoner Euro (2011 års priser).

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ingen påverkan förutses. Förslaget innebär direkt tillämpning av beslutade rättsakter.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget om det nya programmet Rättigheter och medborgarskap utgör en av delarna i kommissionens förslag till flerårig budgetram för perioden 2014–2020. Kommissionens förslag till flerårig budgetram innebär en ökning med 7 procent jämfört med innevarande budgetram. Med kommissionens förslag riskerar den svenska EU-avgiften att öka med i storleksordningen 10 miljarder kronor per år som en direkt följd av den ökade åtagandenivån och de minskade rabatterna på EU-avgiften samt av lågt genomförande och utestående åtaganden från innevarande budgetram.

Budgeten för det programmet Rättigheter och medborgarskap föreslås uppgå till 439 miljoner euro för hela budgetperioden.

Inom ramen för en oförändrad total utgiftsvolym vill SE lägga ett ökat relativt fokus på rättsliga och inrikes frågor. För att kunna nå målet om en oförändrad utgiftsnivå kan ökningarna på dessa områden således endast medges om minst

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens övergripande målsättning med förhandlingen av EU:s budgetram för 2014–2020 är en modernisering av utgiftsstrukturen och en oförändrad utgiftsnivå.

Inom ramen för en oförändrad utgiftsnivå prioriterar regeringen utgifter inom området rättsliga och inrikes frågor. Regeringen anser att ett gemensamt agerande inom området rättsliga och inrikes frågor har ett tydligt europeiskt mervärde, främst genom lagstiftning och samarbete men gemensam finansiering kan i vissa fall också bidra till att vidareutveckla gemensamma prioriteringar.

Regeringen anser att det är positivt att kommissionen lämnat förslag som syftar till att individers rättigheter främjas och skyddas och välkomnar förslagens huvudsakliga inriktning.

Regeringen välkomnar att kommissionen avser att förenkla administration och förvaltning och främja ett effektivt och resultatinriktat genomförande av programmet Rättigheter och medborgarskap.

Det är angeläget att det nya programmet genomförs på så sätt att den kunskap och kompetens som byggts upp inom och genom tidigare program tas tillvara samt att det nya programmet medför att dessa områden ges en fortsatt högt prioriteras.

Regeringen välkomnar också åtgärder som syftar till att förenkla för företag att driva verksamhet på den inre marknaden.

Regeringen anser dock att det är otydligt på vilket sätt det framtida arbetet med att främja jämställdhet och att integrera ett jämställdhetsperspektiv i EU:s politik kommer att bedrivas. Det är inte heller tydligt på vilket sätt det

nya programmet ska bidra till att uppfylla EU:s jämställdhetsmål, enligt artikel 8 i TFEU och i Kommissionens jämställdhetsstrategi.

2011/12:FPM62

Vidare saknar regeringen frågorna om främlingsfientlighet och andra former av intolerans i programmet. Dessa frågor har hittills behandlats inom programmet för Grundläggande rättigheter och medborgarskap.

Regeringen ställer sig också frågande till hur det långsiktiga och strategiska arbetet med mäns våld mot kvinnor, samt våld mot barn och ungdomar, som hittills behandlats inom Daphne III, fortsättningsvis kommer att bedrivas. Det brottsbekämpande perspektivet i Daphne omhändertas till exempel inte på ett tydligt sätt i de nya målen.

Regeringen instämmer i analysen av de utmaningar som EU och medlemsländerna står inför för att personer med funktionsnedsättning ska få möjlighet att fullt ut åtnjuta de grundläggande friheterna och rättigheterna fastslagna i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Det bör framgå mer tydligt att en gemensam konsumentskyddslagstiftning på en hög konsumentskyddsnivå är betydelsefull för att främja en väl fungerande inre marknad.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund för programmet är artiklarna 19(2), 21(2), 114, 168, 169 och 197 EUF

Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet, artikel 294 EUF. Förfarandet innebär att både rådets och Europaparlamentets godkännande krävs för att förslaget till förordning ska kunna antas.

2011/12:FPM62

Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anför att insatser på EU-nivå ger tydliga fördelar jämfört med insatser från medlemsstaterna själva, i synnerhet vad gäller att främja transnationellt samarbete, möjlighet till nätverkande och ömsesidig tillit. Dessutom säkerställer det en konsekvent tolkning och samstämmig tillämpning av EU-lagstiftning i alla medlemsstater och ger stordriftsfördelar.

Regeringens bedömning är att insatser på EU-nivå på detta område har ett mervärde som komplement till medlemsstaternas insatser på området.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer troligen att behandlas i rådsarbetsgruppen för grundläggande rättigheter, medborgarskap och fri rörlighet av personer. Ordförandeskapet har ännu inte meddelat datum för första behandling i rådsarbetsgruppen.

Angående förhandlingarna kring nästa fleråriga budgetram (2014–2020) kan konstateras att Allmänna rådet har det sammanhållande ansvaret för dessa förhandlingar. Samtliga aspekter av programmet som har finansiella konsekvenser kommer att behandlas inom ramen för förhandlingen kring nästa budgetram vilket sker i den särskilda rådsarbetsgruppen Friends of the Presidency.

4.2 Fackuttryck/termer